

aandelig Henseende, saa har Staten Ret til at gribe ind og gribe kraftig ind, men vi vide Intet derom. Vi vide kun af Exempler fra andre Lande, at der kan ske Misbrug, men om disse Misbrug ere tilstede her til Lands, vide vi ikke. Ved, hvad jeg her har udtalt, har jeg kun villet hævde, at den høitærede Minister ikke har Ret til at stemple sine Modstandere i denne Sag paa den Maade, han gjorde.

Indenrigsministeren: Jeg veed ikke af at have stemplet mine Modstandere paa den Maade, det kan jeg ikke mindes; jeg veed overhovedet ikke af at have brugt saa stærke Udtryk som dem, den ærede Taler nu nævnte, eller at have adresseret dem til bestemte Medlemmer her i Thinget eller bestemte Mænd udenfor Thinget, det være sig mine Modstandere eller ikke. Men vil det ærede Medlem absolut have, at vi skulle opsætte at tage den Slags Bestemmelser, indtil der foreligger ogsaa hos os de Ulykker, der, efter hvad vi vide, foreligge andetsteds, da er jeg meget nær ved at betegne dette som umenneskeligt. Det forekommer mig paa den anden Side menneskeligt, at man undersøger, hvorledes den menneskelige Natur udvikler sig, og tager Hensyn til, hvad den kan taale og ikke kan taale, og jeg paastaar, at det er menneskeligt og nødvendigt at gjøre det, naar man ikke vil paatage sig det Ansvar, der er forbundet med ikke at søge i Tide at forebygge Ulykker, som man har set i andre Lande, uden at man der har taget Notits af dem, før man ikke kunde gjenoprette, hvad der var tabt. Det ærede Medlem og overhovedet de, der mene, at der er Grund til at lade den Slags Spørgsmaal fare, som der her er Tale om, maa huske paa, at det er et Spørgsmaal af overordentlig Betydning for Samfundet, om man ødelægger den unge Generation, eller man ikke gjør det.

Seavenius: Ja, det har ganske vist overordentlig Betydning for Samfundet, og just derfor er det, at det kunde være interessant at vide, om denne Generation bliver ødelagt her i Landet for Diebliffet. Indtil Bevis præsteres, tror jeg ikke derpaa, og det er derfor, jeg ikke er saa ganske enig med den ærede Indenrigsminister om denne Lov. Jeg antager for Dvrigt, at det er ligesaa vigtigt for Samfundet, ret fortaaget, at Samfundet ikke paatager sig i høiere Grad end nødvendigt at være Formynder for Befolkningen og i Serdeleshed ikke i høiere Grad end nødvendigt at være Formynder for Børnene lige overfor Forældrene — det anser jeg, siger jeg, for ligesaa væsentligt for Samfundet som det, der her er Tale om.

Octavius Hansen: Jeg vil blot tillade mig ganske i Korthed at hævde, at de Erfaringer, der netop med Hensyn til disse Spørgsmaal ere gjorte i Udlandet, og saa i høieste Grad maa kunne

finde Anvendelse hos os, thi det er jo klart, at den menneskelige Natur i denne Henseende ganske er den samme, ligegyldigt, om det er søenske eller danske, tyske eller engelske Børn, som der er Tale om, og Enhver veed, at Fabrikvirksomhed ikke kan drives paa anden Maade, end at Børn, naar de anvendes dertil, blive baade aandelig og legemlig ruinerede. Jeg tror derfor, at Enhver, der har gjort sig nogen Uvillighed med at gjøre sig bekendt med Erfaringerne fra Udlandet, maa erkende det Berettigede i, at den høitærede Indenrigsminister er fremkommet med et Lovforslag som dette, og maa indrømme, at Lovforslaget ganske vist ikke er fremkommet for tidlig, men snarere for sent.

Himestad: Jeg vil blot ligeoverfor det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds (Th. Nielsen) gjøre den Bemærkning, at den frie Konkurrences Princip er dette, at Arbejdets Ordning ikke ledes af Staten, men overlades til Individernes Frihed, men at den frie Konkurrences Princip ingenlunde medfører, at Individet skal til sin Virksomhed kunne benytte hvilket som helst Midler. Ligesaalidt som han maa gribe ind i Andres Eiendomsret, ligesaalidt maa han selvsjælgelig krænte de Personer, som ikke selv kunne vaage over sig, og som Staten derfor har paataget sig at vaage over. Dette er Noget, som ikke i fjerneste Maade kan siges at være en Indskrænkning i den frie Konkurrences Princip, og naar det ærede Medlem paaberaaber sig, at Manchestermendene ere imod Love af den her foreliggende Art, saa er det for det Første ikke Tilfældet, i det Mindste ikke med Skolens nyere Tilhængere, men for det Andet vilde det ikke vise Andet, end at der kan være visse Tilhængere af en Doktrin, der overdrive Doktrinen Betydning.

Da ikke Flere ønskede at udtale sig, fattedes Sagens Overgang til 2den Behandling under Afstemning og

vedtoges enstemmig med 64 Stemmer.

Th. Nielsen: Jeg har været i nogen Tvivl om, hvorvidt det vilde være rigtigt at henvise dette Lovforslag til et Udvalg, netop fordi jeg ønsker det hurtig fremmet. Af den Modtagelse, Lovforslaget i det Hele har faaet, har jeg imidlertid modtaget det Indtryk, at man ganske vist er velvillig stemt imod det, men at der dog er ikke saa Punkter, hvori der ønskes Rettelse, og det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgfreds (Himestad) har jo paapeget flere Steder, hvor det vistnok kan være nødvendigt at foretage saadanne. Jeg tror nu, at Forslag om saadanne Ændringer ville komme til at foreligge altfor spredte, naar der ikke bliver nedsat Udvalg, og i det Naab, at Lovforslaget ikke skal blive hæmmet,